

Csabai László

Új asszony a háznál

Kistóth Bori megmosdott, felöltözött, megreggelizett. Most pedig csak ül. Megszepenne.

Feri nappalijában fonott bútorok. A kárpátaljai cigányok árulnak ilyeneket a naményi piacon. Biztos divatosak, ha ilyenekkel rendezte be a helyiséget Feri. Vagyis nyilván még Balogh Ilony, Feri első felesége. A fotelekben és a kanapén kék virágos ülőpárnák. Szépek, de az ülés nem kellemes rajtuk. Csúszkálnak a fűzfonaton. Bori a padlóra telepszik át. Alatta vastag keleti szőnyeg. Ilyet nem árulnak Naményban, Pestről kell hozatni. Pedig nagy rá a kereslet. Trendi. (Mint a kicsi, zöld led lámpák. Sokan azzal szórják tele a lakásukat.)

Bori egy ide nem illő legyet figyel. Aztán bekapcsolja a plazmatévét. Megjelenik egy forgó embléma. Csatorna nem érkezik, hiába nyomkodja összevissza a távirányító gombjait. Csak elkásásodik a monitor. Gyorsan kikapcsolja a készüléket. Idegen helyen mindig fél, hogy elront valamit. Bár ez nem idegen hely, hanem immár az otthona. Ami mégis idegen.

Borit egy kombájnért vette meg Audis Feri. Persze nem íratta át a gépet Papus nevére, de Kistóthék portáján fog állni, és Papus annyit használja, amennyit csak akarja. Bémunkát is vállalhat vele. És a kormányánál trónolva végigdöcöghet Újszállás főutcáján. Amitől Kistóthék haragosai megpukkadnak. A barátok pedig haragossá válnak. Mindegy az. Egyszer élünk!

Bori kilép a nappaliból. Átmegy a következő szobába. Ami szintén egy nappali. Berendezése biedermeier stílbútor, vagy, ahogy Naményban mondják: „öcskástól való, de flancos”.

Hibátlan a politúr, az intarziák szikráznak a koraősi fényben. És ragyog minden a tisztaságtól, mivel ezt a szobát nem használják. Van ugyan egy bárpultocska igen tekintélyes kínálattal, de Feri nem hív magához vendégeket. „A mulatásban az a lényeg, hogy az ember kimozdul otthonról!” A csillár templomi méretű. Bori dédnagyanyjának is ilyen volt. A grófi kastélyból zabrálták, amikor az oroszok közeledtére megpuccolt a földbirtokos család.

A pulyák belekapaszkodtak és lábban lendítették magukat. Jó móka volt.

Borit nem egy kombájnért vette meg Audis Feri. Legalábbis elálltak volna Mamusék a dologtól, ha a lányuk tiltakozik. Nem olyan időket élünk már, hogy a szülő eladhatja a lányát, vagy házasságra kényszerítheti a kénye-kedve szerint!

De Bori nem ellenkezett. Sőt, amikor Feri járni kezdett hozzá, mosolyogva fogadta. Bár nem örömeiben, inkább zavarában mosolygott. Maga sem tudta, mi legyen. Pontosabban azt tudta, hogy otthon nem akar maradni. A folytonos célozgatások, az ugráltatás, a szemrehányás, hogy nincs még se rendes munkája, se férje, se semmi.

Olyan volt ő már akkor otthon, mint egy cseléd. Akit nem fizetnek. És Bori semmiképp nem akart vénlány maradni. Ki akar?

Szemben egy hálószoba. Használaton kívüli ez is. Bár nem felesleges. Mert raktárként szolgál. Balogh Ilony naponta vett göncöket, melyek itt gyűltek föl. Üzente, hogy még eljön ezekért, de nem fog. Ferinek is van ruhája bőven. Ő viszont legalább egyszer mindegyiket felvette. Csak aztán kötnek ki itt. És most megérkezett Bori gardrójba. A Beregben a férfiak idővel alkoholisták lesznek, a nők meg ruhagyűjtők. Nincs el-lenszer. Ezer évig kincs volt az új ruha, még ezer évig nem lehet betelni azzal, hogy az ember ruhát vehet, ha kell, ha nem.

Audis Feri háza nyolcvan méterre van Kistóthék portájától. Bori és a jövődöbelije mégsem az utcán találkoztak. Hanem a világűrben. Egy műholdon. Mint két internetfel-használó. Feri véletlenül akadt Bori profiljára, és megállapította magában, hogy a lány egész pofás. És olyan végtelenül, de végtelenül szolid, rendes a kinézete. [Márpedig az arc mindent elárul. Balogh Ilony például azért tetszett meg Ferinek, mert lerítt az arcáról, hogy olyan ribancféle, aki mindenben benne van. És valóban mindenben benne volt. Az ágyban nem lehetett rá panasz. Csak hát ribanc volt. Mennie kellett.] A férfi nevetett azon, hogy Bori huszonegy évesnek van írva [miközben legalább huszonkilenc], de hát egy talpraesett nő ötvenéves koráig folyton a legjobb korban van. És így legalább nincs köztük csak öt év különbség. Ami éppen ideális. Cseteltek, cseteltek. Aztán Feri, a nyolcvan méter távolságot leküzdve, elkezdett járni hozzá. Ott élőben beszélgettek. Ez furcsa volt. Meg az is, hogy ezek a látogatások a szülőknek is szólnak. Akik el voltak ragadtatva Feritől. [Korábban utálták, irigyek voltak rá, de kérőként minden megfordult.] Borinak nem tetszett a rámenősség. Néha meg tetszett. A rámenősség, a határozottság: erő. Csak az erő veszélyes ám. Nagypapus is arra használta, hogy Nagymamust verje. Feri arca hol csibészes, kedves volt, hol meg nem is tudni milyen. Bori nem lett szerelmes Feribe. Ezt be kellett vallania magának. Bár mivel még sosem volt szerelmes, nem is tudta, milyen az.

A következő helyiség is egy háló. Ferinek van pénze mindenből kettőt birtokolni. [És valóban: két háza, két autója, két choppere, két Tisza-parti faháza és két motorcsónakja van.] Az első számú hálójuk. Bori elrendezi a franciaágyat. Egyszerű. Csak egy pihekönnyű ágytakarót kell dobni a dunyhára. A hátsó falon méretes festmény. Tegnap azt hitte, egy középkori urat ábrázol. Most látja, hogy valójában egy halom zöldség meg gyümölcs. Melyek mégis kiadnak egy arcképet. A homlok sárgadinnye, a pofa alma, a száj cseresznye, a haj szőlő. Tetszetős. Borinak kedve lenne végigkóstolni őket. Mivel ez képtelenség, a konyhába indul valódi gyümölcsöskért.

A Beregben mindenki csinál mindent. A szegény napszámba, közmunkára, OKJ-s tanfolyamra megy. Ha van szakmája, azt úzi. Bejelentve. Aztán, ha már megölte az adó [vagy mivel más is úgy csinálja], feketén. Veszködik az almással, amit minden évben ki akar vágni, mert csak a gond van vele, hétévente egyszer hoz hasznot, de mégse számolja fel, mert van telepítési támogatás, és azt ő sem hagyhatja ki, ha már mindenféle rongyos népségnek is jut. Ha az önkormányzaton kap fix állást, buzgón

munkához lát: igyekszik minél több szívességet tenni annak, aki státuszba helyezte. Ezt fontosabbnak tartja, mint magának a reá bízott feladatnak az elvégzését. Ha egy üzemben kap minimálbéres állást, bejár oda. De persze csinálja a korábbiakat is. Mert sosem tudni, mikor, hol üt be a mennykő.

A gazdag is sokfélét csinál. Mint például Feri. Van húsz hektár földje. Megműveli. Géppel vagy napszámossal. Fuvarozik. Szerződése van egy takarmánygyárral. Raktározza és árulja a sertéstápot. Amelynek ürügyén minden mást is árul: bebújós overált, katonai gyakorlót, lomis holmit, a határon legálisan áthozható ukrán élelmiszert. Meg persze, illegálisan áthozott vodkát, cigarettát és benzint. Mikor melyiket lehet. És van egy fél presszója. Törvényesen a nevére írva. És két presszója más néven. Mindazonáltal Feri jó ember. Horgászni jár, és képes meghatódni a romantikus filmekben. Szilárdan elhatározta, hogy ha egyszer igazán megszede magát, felhagy minden törvénytelen biznisszel, és átáll falusi vendéglátásra. Már kezdi kiépíteni ehhez a személyi kapcsolatokat. Az olcsó benzint mindenki szereti.

Konyha csak egy van Audis Feri házában. De az nagy. Lábtengőzni lehetne benne. Egy polc vadonatúj szakácskönyv, egy polc fűszer, egy polc konzerv, egy szekrény házi-vinyettás befőtt. Mind a színe és a formája, nem a használati értéke miatt beszerezve. A diófa munkalapba süllyesztve ovális krómaccél mosogatótálca. Alul mosogatógép. Oldalt kétajtós hűtő. Tetején egy plüssmajom. És külön mélyhűtő. Minden csábit a használatra, de el is riaszt. Mert inkább labor ez már, mint a ház lelkeként és szíveként működő főzőhelyiség. És még valami félelmetes: a tányértartó alá akasztva egy ébenfekete nyelű és pengéjű késkészlet. Hámozókés, zöldségszeletelő kés, kenyérvágó kés, közepes szakácskés, nagy szakácskés, Santoku kés. Bori a megnevezésüket nem tudja, de lenyűgözi ez a fekete hadsereg. Színük a bennük rejlő sok sötét lehetőséget mutatja. Óvatosan érinti meg őket.

Bori és Feri az első látogatás után három héttel hálták el, tették törvényessé a kapcsolatukat. Jóval az esküvő előtt. Mert nászéjszakáig való szüzességőriztetés nincs már a Beregben. Még az öregasszonyok sem emlegetik. De megvan a szüzesség nosztalgija. Az anyák nem akarják, hogy lányuk az árokparton vagy ukrán lotyók havi bérletes panziójában élje át a nagy eseményt, ezért otthon készítenek neki és jövődöbelijének ünnepi fekhelyet, ahogy szokás volt régen menyasszonyfektetés-kor. Persze ez megtörténhetett volna sokkal kényelmesebben Feri saját házában, de akkor Mamusék kimaradtak volna egy izgalmas dologból. Ezért Mamus nem engedte átmenni Borit Ferihez, csak az előnászéjszaka után.

Ami rendben lezajlott. Bori számára nem volt különösebben jó, de hát korábban Csuka Tomival sem volt az. Tomi mozgott párat és kész. Feri viszont kitartott. És ez imponált a lánynak. Hogy érzi magában a férfi jelenlétét. Csak aztán meg éppen hogy túl sokáig érezte. Anélkül, hogy maga gerjedelembe jött volna. Hacsak nem a készülődő mérgét számítjuk gerjedelemnek, hogy mikor lesz már vége. De akkor vége lett. Húsz perc lehetett az egész. Az nem sok. Hetente egyszer ki lehet bírni. Mert Mamus azt mondta, annyiszor kell engedni a férfit. Persze Bori barátnői, Kati és Vali szerint minél többször akar a férfi, annál jobb. Mert nincs attól nagyobb öröm a nőnek. Bori maga sem tudja, szeretné-e megismerni azt a nagy örömet.

Bori ül a konyhában, és megint nem tudja, mit csináljon. Mamus bezzeg tudja! Negyvenévesen lerokkantnyugdíjaztatta magát, de azért otthon dolgozik tovább. Reggeltől estig. Nagy ügyet csinál minden takarításból. Egy firhangmosást hetekig tervez. Meg a veteményes! Meg a jószágok! Az előkert! A ház! A hivatalos ügyek! És persze a nagy mártírság: a főzés!

Feri bejárónót fogadott, aki mindent puccba vág. A mosást is. Borinak nem maradhat más, mint a főzés. „Hatra jövök, hogy idejében együtt vacsorázhassunk” – ezzel búcsúzott reggel Feri. Akkor ebben semmi különöset nem érzett Bori. Most viszont rémlik neki egy hangszín a férje vidám szavai alatt. Mintha elvárná a feleségétől, hogy főzzön rá. Ezen meglepődik Bori. Mert ha ez igaz, egy bilincset engedett magára rakni, amit majd csak a sírban tehet le. Végigpörgeti fejében az ismerős családokat, és be kell lássa: a feleségek mindenhol főznek. Sóhajt. Mit főzzön? Újszálláson négy ételt főznek: csigalevest (értsd: tyúkhúslevest), rántott húst krumplival, töltött káposztát és pörköltöt. Mindenki unja már ezeket, és mégis rendre ezek vannak. Hétköznap kisebb adag, hétvégén nagyobb adag, lagzikor annyi, hogy a maradék hetekig fog kifolyni az ember füléből. Ezek közül a húsleves a legegyszerűbb. Csak idő kell hozzá. Ami van bőven. Meg zöldség. Az van a hűtőben. Meg hús. Az nincs.

Bori tudja, mi a baj. Hogy ő nem érez olyan elemi vágyat a férfinép iránt, mint a barátnői. „A férfi is ember, mint a nő, van lába, keze, szeme, orra, füle, egyik ronda, másik kevésbé, minek úgy rajongani értük?” Katiék folyton nézik a testépítők képeit. Boriban ezek inkább hideg borzongást keltenek. Az affélék csak magukkal törődnek. De azért néha arra gondol Bori, jó lenne egy okos, kedves, gazdag férfival feküdni a Tisza-parton. Felöltözve. Tavasszal, amikor még nincs dögmeleg, és nincsenek szűnyogok. Így simogatnák egymás kezét.

Bori kilép a házból, hóna alatt dagasztóteknővel. Jó lesz az kopasztásra is. A víz már forr. A fekete kések közül a hámozót választotta. Az olyan kézre való. Könnyű vele bánni. Nem vágja meg vele magát.

A bejárón az Audi TT. Erről nevezték el a férjét Audis Ferinek. (A valódi neve: Dúló Ferenc.) Aki most a határnál szimatol. A Lada Nivával. Az nem feltűnő.

Az udvaron legalább ötven baromfi. Persze Ilony szerzeményei. Jól tartotta őket ő is, aztán meg Feri is, mert sértetlen és fényes a tolluk. Meg jó mellesek. A taréjuk is ép.

Bori tengerit szór maga elé. A szárnyasok félelem nélkül kezdik el kapkodni a magokat. Bori lefordítja a teknőt, ráül, és megragadja a legközelebbi jószágot. Az bizalommal néz rá vissza. Még akkor is, amikor a kés végigcsúszik a torkán. Mert nem sérti meg. Nem nyomta elég erősen Bori. A második kísérlet már lemetszi a tollait, de a nyakán a bőrt éppen csak megkarcolja. A harmadik már jó. Spriccelni kezd a vér. A tyúkocska csalódottan néz a gazdasszonyra. És egy könnycsepp jelenik meg a szemében. Bori szemében is könnycsepp. Egy soha nem érzett, félelmetes gyönyörtől. A lefityedő fejű jószág futkosni kezd az udvaron. A kerítésnél fejezi be haláltusáját. De lába még kapar. Bori kezében pedig már a második tyúk. Ezt üldöznie kellett. Mérges rá, ezért dühösen metszi el a nyakát. Még mindig csak másodjára sikerül. A következőnél viszont már elsőre. És ezután nem hibázik.

Namény szovjet hősi halottja Ivan Jablovszki. Szobra volt a főtéren, amit rendszer-váltáskor átvittek a temetőbe. Jablovszki százados tényleg a város ostromakor esett el, de nem úgy, hogy előtte likvidálta a Kraszna-hidat felrobbantani akaró fasiszta szakaszt. A szerencsétlen százados aknára lépett, és elvérzett. Kisvarsány felé vitt a Jablovszki út, abból nyílott a Jablovszki köz. Itt, unokatestvéreinél töltötte a nyarakat Kistóth Bori. Folyton bandáztak. Jablovszkiat játszottak. A csatornahidat védték a németek, őket támadták a szovjetek. Csúzlították egymást, míg mindannyian el nem kerültek holtan. Aztán cseréltek. Nagyon jó volt.

Feri késő délután érkezik haza. Lábai megrogynak a mézárálás láttán. Tyúkfejek és fej nélküli tyúktestek a baromfiudvaron. És vér és vér. A teknőre hajolva Bori. Mindene véres. Feri megvizsgálja. Sértetlen. Az elalélt asszony ekkor kinyitja a szemét.

– Mi van veled, angyalkám? – kérdi aggodalmasan a férje.

– Én, én csak... egy kis húslevest... akartam neked...

– Most vágtaal először tyúkot?

– Most.

– Tehát gyakoroltál. Jól tetted. Nem könnyű még egy jószágnak sem elvenni az életét.

– Nem haragszol?

– Dehogya!

Bori a férjéhez bújik. Aki karjaiban viszi be a házba.

Pizzát rendelnek Naményból. [Pedig ezért borsos kiszállítási díjat kell fizetni!] Megeszik, és közben teát kortyolnak. Jó a csend a fárasztó nap után. Feri egész nap ordította a követelőző csempészekkel. Bori meg a tyúkokkal küzdött. És magával.

Még nincs teljes sötétség, amikor lefekszenek. A férj megcsókolja asszonya szemét. Az elmosolyodik. Feriben viszont felöltlik egy kérdés.

– Ugye, angyalka, azért az én nyakam nem fogod elvágni, amíg alszom.

Bori vár. Ez az eshetőség eszébe sem jutott. De most, hogy a férje rákérdezett...

– Nem fogom – suttogja Kistóth Bori bizonytalanul.

